

efter Folkeforbundspagtens Ordning, og det kan der ikke blive, og derfor maa vi sige til hver Stat, der tænker paa et Forsvar mod noget saadant: Ja, det bliver jeres Sag foreløbig at klare jer, og saa kan I jo træffe Aftale med jeres Naboer. Man tænkte i saa Henseende væsentlig paa den franske Forbundsftale med Belgien og den paatænkte Forbundsftale mellem Frankrig, England og Amerika. Man at dette er den givne Mening af den paagældende Kommentar, vil den højtærede Forsvarsminister kunne gøre sig klart, hvis han vil læse det Afsnit af Kommentaren, som udtrykkelig gælder Artikel 8 i Folkeforbundspagten, den Paragraf, som han vil belyse gennem denne Kommentar. Thi hvad staar der dér? Der staar: Artikel 8 gør det klart, at der ikke skal være noget Paabud af Raadet eller nogen som helst med Hensyn til de nationale Styrkers Størrelse; Raadet skal blot forme Planer, som det staar Regeringerne frit for at antage eller forkaste. Naar de en Gang er antaget, forpligter Medlemmerne sig til ikke at overskride dem. Formuleringen og Antagelsen af saadanne Planer maa ventes at faa Form af en almindelig Afrustningskonvention, der supplerer Pagten. Fra den Kommentar, der saaledes stiller Programmet op: en almindelig Afrustningskonvention, kan man altsaa ved saadanne Kunststykker, som udføres af den højtærede Forsvarsminister og andre Fortolkere, naa til, at denne Kommentars Opgave skulde være at paalægge en Rustningspligt, Skabelsen af et effektivt Forsvar, som det for de mindre Stater overhovedet er en Umulighed at skabe. Jeg skal yderligere sige om denne Kommentar, at den fremførtes overfor det engelske Underhus paa et Tidspunkt, da den virkelige Leder af Englands Politik paa hele dette Omraade var Englands Repræsentant under Folkeforbundspagtens Tilvejebringelse, Robert Cecil. Denne har siden paa norsk Foranledning været stillet overfor Spørgsmaalet om, hvorvidt et Land kunde helt afruste, ja, afvæbne, uanset Folkeforbundspagten, og Robert Cecil har dertil svaret: Jeg nærer ikke Spor af Tvivl om, at den af Dem — Hr. Castberg — anførte Opfattelse er fuldkommen rigtig. Dette er altsaa Forklaringen, som den er givet af den Mand, der har præget den paagældende Kommentar, og jeg tror, der hører mere til, end man sædvanlig byder af saadanne Fortolkninger, naar man ud af denne Kommentar søger at læse det, som den højtærede Minister har prøvet paa at faa ud af den.

Hvad angaar selve Artikel 8's Betyd-

ning, da har vi jo drøftet den ofte i denne Sal, og jeg troede oprigtig talt, at vi var blevet enige. Der har været en Dag, hvor vi var blevet enige med det konservative Folkepartis Ordfører, Professor Axel Møller, her i Salen derom, og allerede før vi kom til Diskussion her i Salen, var jeg enig med den højtærede Statsminister. I Fællesskab afgav vi sammen med en Række af Udenrigsministeriets Embedsmænd i 1920 en Betænkning om dette Spørgsmaal, og der staar med Hensyn til Artikel 8 disse Ord: Der er ikke tillagt os nogen Myndighed til at fastsætte et Mindstemaal, hvorunder Rustningerne ikke maa indskrænkes. Disse Ord staar i Betænkningen med Statsministerens Underskrift ved Siden af min, og jeg kan da ikke nægte, at det er forunderligt at se den højtærede Forsvarsminister, der dog vel maa antages at have nogen Tillid til den højtærede Statsministers Opfattelse af saadanne Spørgsmaal, nu møde med en anden Opfattelse. Thi jeg kan ikke godt tænke mig, at den højtærede Statsminister 2 Aar efter, at han har underskrevet dette, allerede skulde have glemt de Forhandlinger i Paris og København, ud af hvilke man formede den Opfattelse, han den Gang gav sin Tilslutning. Der har af den højtærede Forsvarsminister og af Ordføreren for Partiet Venstre (I. A. Hansen) været henvist til de tre nordiske Regeringers Udtalelser i 1920. Disse Udtalelser faldt ensartet paa Grundlag af fælles Forhandlinger, og de gaar ud paa at understrege netop det samme, jeg her har nævnt, og som Statsministeren har givet sin Tilslutning, og jeg tilføjer, at vi alle tillige udtalte, at man ved Pagtens Oprettelse var gaaet ud fra den Kendsgerning, at de Stater, der traadte ind i Forbundet paa det Tidspunkt, faktisk havde et vist Militærvæsen. Saa kan man spørge: Betyder da dette, at man noget Sted vil kunne gaa til den fuldstændige Afvæbning? Dertil svarer jeg, at tager man det rent juridisk, kan der ikke være Tvivl om, at Forbundspagten giver ogsaa Plads for Stater som Medlemmer, der har foretaget den fuldstændige Afvæbning. Jeg fremhæver ikke dette af Hensyn til de foreliggende Forslag, thi af de Forslag, som foreligger her til Behandling eller vil komme til at foreligge til anden Behandling, er der ingen, der gaar til den fuldstændige Afvæbning. Socialdemokraternes Forslag er et Afrustningsforslag, men det er et Forslag, som gaar ud fra Nødvendigheden af Bevarelsen af en militært udstyret Vagstyrke til Lands og til Søs paa samme Maade som det Forslag, der er